

Előfizetési árak:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy hóra	1 "
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:

Plettz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszo-
lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek.
Zápolya-utca 1-36 szám
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el,
azonkívül az összes hirdetési
irodákban.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételével.

A bécsi magvásár.

Nagybecskerek, július 5.

A szép császárváros még mindig ezer bájjal bír az idegenre nézve, aki izlette már kedélyes élvezeteit, melyeket felhalmozott műkinceiben tanult megismerni. Csak-hogy ennek az idegennek nem szabad magyarnak lennie, zsidó vallásu magyarnak meg éppen nem; mert ezzel szemben a mai Bécsben vége a kedélyességnek és érvényesül a külvárosi mob minden nyeresége és aljassága, melyet a Taaffe-kormány oktalansága nevelt nagyra, a koalíciós kormány pedig nem képes kiirtani, de még csak gyengíteni sem, amely mob az összes külvárosi kerületeket, tehát az egész osztrák székvárosnak négy-ötöd részét terrorista uralma alatt tartja és a legkevésbé sem irtózik füttykösét a legelőkelőbb belvárosi monumentalis épületekbe is behajítani, a hol annak előtte a legmagasabb kultúra és a legfinomabb életművészet őrtornyai álltak. A budapesti gabonakereskedők elhatározták és határozatukhoz lassanként egész Magyarország föld-birtokossága és kereskedelme csatlakozik, — hogy többé nem látogatják meg a bécsi magvásárt. Tökéletes igazuk van. Senki sem kívánhatja, hogy öntudatos férfiak pusztá udvariasságból egy haszontalanság végett egy idegen városba hordják a jó pénzüket, a hol a legdurvább sértések ellen sincsenek megvédve s ugyszólván a börtök sem biztos. Mert ne ámítsuk magunkat: a magvásárok kezdettől fogva nélkülözték a képességet feladatuk teljesítéséhez és hogy mint intézmény mélyebb gyökereket verjenek a kereskedővilág szokásaiba, és ma már határozottan túlélték magukat. Néhány napnál hosszabb időre,

vagyis a meddig az illető kereskedelmi központokban a gabona eladók és vevők nagy összesereglése tartott, soha sem volt képes egy magvásár a gabona árakat megszábní. Ezeket kizárólag a világforgalmi kínálat és kereslet közt létező viszony szabályozza és pedig napról napra, hogy ne mondjuk: óráról órára, a mint az különben a villamos sodrony és kábeltelegraf korában egészen természetes.

Beszélték és jól értesültnek tartott helyről írták is, hogy Wurmbrand gróf osztrák kereskedelmi miniszter igen megaragudott a magyar földbirtokosok és gabonakereskedők strike-ja miatt s épp ezért mindent elkövetett, hogy lehetőleg megakadályozza, vagy legalább késleltesse a korona előleges beleegyezését a Lukács Béla kereskedelmi miniszter által eléje terjesztett törvényjavaslatot illetőleg, a magyar folyam- és tengerhajózási társaság tárgyában. Az osztrák sajtóiroda czafoló apparátusa igen lármás kelepeléssel iparkodott leszavazni ezt a feltevést, de a nélkül, hogy sikertült volna neki azt teljesen elhallgattatni. Legyen azonban bármint, egy bizonyos és kétségtelen: az a zajtalanul, de annál intenzívebben, termékenyebben és eredményesebben működő nagy talentum, a mely mindig éber szemmel őrzi, ápolja és fejleszti Magyarország közgazdasági érdekeit, soha sem lépte át felelős állásának jog- és hatáskörét, hazája részére soha sem igényelt mást, mint a mi joggal megilleti.

A nagyszabásu magyar gőzhajózási megalapításával Lukács Béla nem követ más czélt, mint azt, hogy a magyar állam tarifafensőségét ne csak szárazon, hanem vizen is, különösen a Dunán, azon a hatalmas vízi uton, melyet Magyarország

folyton nagy költséggel tart fenn, tisztogat, mélyít és szabályoz, érvényesítse, hogy a magyar forgalmi ügy szervezetében ne maradjon nyitva egy tátongó ür, melyen át az oly kitűnően fogalmazott tarifapolitika előnyeinek tetemes része valósággal a vízbe folynek.

Lám a vaskapu felrobbantásával Magyarország az egész világ versenye előtt megnyitja hatalmas Dunáját. Nem lenne rettenetes igazságtalanság és ürültség, azt követelni, hogy még ebből a versenyből is kizárja magát és ezzel kiszámíthatlan értékű közgazdasági érdeket adjon fel? Lukács kereskedelmi miniszter és azok az előkelő magyar bankok, melyek eme hazafias vállalat finanszírozására vállalkoztak, távol vannak attól, hogy ellenséges érzelmek által vezettségük magukat a Magyarországtól ennek legcsekélyebb hibája nélkül elidegenedett Duna-gőzhajózási társaság ellen: itt nem akarnak mást, mint Magyarországnak használni és senki sem gondol arra, hogy másnak kárt okozzon. Különösen Magyarország soha nem felejtetheti, hogy a legnagyobb magyar volt a Duna-gőzhajózási társaság alapítója, és ha a társaság azóta messze eltért is Széchényi István eredeti koncepciójától, a kegyelet alapítójának és első szervezőjének feledhetlen neve iránt soha sem fog elmúlni. Persze, ha Bécsből Canossát akarnak számunkra csinálni, akkor Bécsbe ugyan nem megyünk, hanem berendezkedünk itthon, saját szükségletünk és erőnk szerint.

Ami pedig a gabonavásárt illeti, hogy visszaérjünk rá, azt kérjük, hogy ha ott, ne adj Isten! járvány uralkodik, kívánhatnák-e, hogy elmenjünk oda a vásárra? Bizony nem. Nos hát, a nyílt és szemtelentül Magyarország ellen tájékozó pór-

A „TORONTÁL” TÁRCZAJA.

Az ő álláspontja.

(Angolból.)

A „Francisvillei Tárogató” és a „Francisvillei Híradó” nyílt harcban álltak egymással, a mint ez másképp nem is lehetett. De különösen el voltak keseredve egymás ellen James Rodgers, a „Tárogató” és Fred Ridgers a „Híradó” embere, s ennek is meg volt a maga oka, mert midőn egy díszelőadás, melyet a francisvillei színműkedvelők egylete tíz évi fennállása megünneplésére rendezett, Fred Ridgerstől ünnepi prológ került színré, erről másnap a „Híradó” ugy emlékezett meg, hogy Fred Ridgers teljesen elvesztette hidegvérét, s jobb csizmáját a falhoz vágta, a balt pedig a fejéhez a kiszolgáló asszonynak, a ki, mint mindig elhozta neki a „Híradó”-t. De a dolog nagyon erős volt és Fred Ridgers elhatározta, hogy példás boszút vesz, a mire nem kevésbé bátorította felesége, attól tartva, hogy különben nála tör ki a zivatar, s ennek mindig kellemetlen oldalai vannak.

Mennél többször olvasta Fred Ridgers a sorokat, melyeket nyomorult ellensége írt, annál dühösebb lön.

— En, — kiáltá — én egy madáragyu volnék. Egy olyan ember, a kinek alkotásakor Isten a sárdarabkát, melyből az agyvelőt készítette, a trágyadombjáról vette! Egy költő a kinek verse hallatára a kutyák behúzzák farkukat és az asszonyok idétlent szülnék! . . . Oh, a semmirekellő gazember! De csak jöjjön utamba! Kisértse meg és jöjjön utamba!

Es a véletlen ugy akarta, hogy csakugyan utjába jött. Akkor kellett volna látni Fredet! Mint egy tigris rohant ellenfelére, csattanva repült egyik keze a gyűlölt jobb orcájára: „igy ni, nesze neked a madáragyu!” — csattanva repült keze bal arcára, „és nesze neked a szomszéd trágyadombja!” De James Rodgers sem volt rest, egy lépést hátrált, leguggolt, s mint egy faltörő kos rohant megtámadójára, a kinek lábázarái

egyszerre a levegőbe repültek, úgy, hogy mielőtt észrevette volna, egész hosszában a francisvillei kövezeten fektűt.

Hogy a két lap nem hagyta szó nélkül ezt az esetet, abban bizonyára senki sem fog kételkedni. A „Tárogató” figyelmeztette a sherifet a zsványbandára, mely a „Híradó” szerkesztőségében együtt ül és Francisvilleben veszélyesíti a közbiztonságot. A „Híradó” ellenben hosszú tudósítást hozott egy rablógyilkosságról, melyet a következő éjjel követtek el, s hozzátette: „A gyilkos ezuttal véletlenül nem tartozott a „Tárogató” szerkesztőségéhez, jöllehet hír szerint „gyakran dolgozott abba a lapba.”

Az esemény természetesen a városban is az általános beszéd tárgyát képezte és rendkívül örültek, midőn Mr. Rodgers a „Tárogató”-ban kijelentette, hogy a pofonokat nem hagyja magán száradni, mire egy „szemtanu” a „Francisvillei Híradó”-ban a „Közönség köréből” kijelentette, hogy a két pofon olyan erősen ragadt, hogy nem használ semmi vakaródzás és Ridgers ur kénytelen azokat zsebre dugni és köszönettel nyugtázní.

Ezt azonban Mr. James Rodgers egyáltalán nem tette, hanem két készséges barátját, a kiknek a történet nagy mulatságot szerzett, elküldte Fred Ridgershez, a ki Achibald Doodle ezredes és O'Brien kapitányt igen előzékenyen fogadta, kijelentvén nekik, hogy eljárásának következményeit minden tekintetben kész viselni mint férfit és gentleman, de oly embert, a ki a „Tárogató”-nál van, nem tekinthet képesnek az elégtételadásra. Ez az ő álláspontja.

Mint hogy Doodle ezredes és O'Brien kapitány szokva voltak, hogy minden álláspontot tiszteletben tartanak, egyelőre megelégedtek ezzel a válaszzal és fölötté tiszteletre méltónak találták, midőn James Rodgers kijelentette nekik, hogy kész azonnal kilépni a „Tárogató” szerkesztőségéből, ha ez által elégtételt kaphat.

Ugy is lön.

Már a „Tárogató” legközelebbi száma kijelentette, hogy Mr. Rodgers, „külső körülmé-

nyek által kényszerítve”, kilépett a „Tárogató” szerkesztőségéből s mindenki elkerülhetetlennek tartotta a párbajt. Archibald Doodle ezredes és O'Brien kapitányt újból elmentek Mr. Fred Ridgershez, aki megint igen előzékenyen fogadta, azonban kijelentette nekik, hogy amint mondta, eljárásának következményeit minden tekintetben kész ugyan viselni mint férfit és gentleman, de közte és ellenfele közt nincs helyes arány, mert ő — s itt hangja fátyolozottan czengett — házas ember, ellenfele pedig nem. Ha Mr. Ridgeret agyonlőnék, es nem sokat jelentene s egy kakas se kukorikolna utána, de ha őt érné a halál, egy vigasztalan özvegy állna sirjánál, a kiért magát fentartani kötelessége. Ha a dolgok egyformán állának, az egészen más volna, akkor mindenkor rendelkezésre állna. Ez az ő álláspontja.

Mind Doodle ezredes, mind O'Brien kapitány kénytelenek voltak ezt az álláspontot is elismerni és James Rodgersben hősies elhatározás érelődött meg. Anélkül, hogy megbizottainak szolt volna, kezébe köpött, lesimitotta haját, föl-tette kalapját és eltűnt.

Egyenesen John Plumper háza felé tartott.

— Beszélhetek, mis Mawddal?

— Beszélhet!

— Akkor, kérem, jelentsen be.

Midőn belépett, miss Mawd kezét nyújtotta feléje. Szép öntől, hogy eljött, — szolt. „Vártam önre.”

— Ön várt rám?

— Ugy van. És nem csalódtam.

— De honnan . . .

— Honnan tudom? Az az én dolgom, Szóval, ön elégtételt akar és — asszonnyra van szüksége.

— Ugy van.

— Helyes. En készen vagyok, hogy önnek az óhajtott elégtételt megszerezsem. Elfogadom ajánlatát.

— Beleegyeznek?

— Beleegyezem, hogy neje legyek.

— S e szerint megverekekedhetem?

A hivatalos melléklet 122. számával.

uralom, mely Bécsset jelenleg terrorizálja, kevésbé borzasztó-e, mint a kolera és pestis? A koalíciós kormány, melylyel szemben ama csőcselékpart határozottan ellenséges, a legelkeseredettebb opposzióiban áll, csináljon rendet, akkor aztán idegenek is mehetnek oda. A mostani viszonyok közt bizony nem.

Délvidéki bombagyártók — szegedi kacsatenyésztők.

Nagybecskerek, július 5.

Mottó: Ezerről bomba és kartrács.

„1890. július 3-kát irták. A nap már delelőre hajlott. Sugarai perzselő hévvel tüztek le...”

Önök persze azt hiszik, hogy ez a romantikusnak tetsző bevezetés valami regény előjára, aminőt Hajnalffy Edömér írogatott ihletett perczekben, avagy talántán egy keresetlevélnek a nyitánya, aminőt Lakatos Károly kir. tanácsos ő nagysága, hites ügyvéd ereget meg egy-egy csirkepörben. Nem, háromszor is nem. Se nem regény, se nem perbeszéd, hanem krónika íródik az alábbiakban s azért engedjék meg, hogy ezután a kis kitérő után ott folytassuk, ahol elhagytuk. Tehát:

1890. július 3-kát irták. A nap már delelőre hajlott. Sugarai perzselő hévvel tüztek le tudós Pulszky Ferencz uramra, aki virágos zsebkendőjével verejtékes üstökét törölgetve igyekezett a nemzeti muzeum oszlopcsarokos palotájába. Felérve dolgozó szobájába maga elé tereggette az aznapi fővárosi lapokat. Egyszerre csak odacsapja öklét a homlokára, majd papirhoz, tollhoz kap és lázas gyorsasággal írja:

Hertelendy József torontálmezei főispán ő méltóságának

Nagybecskereken.

Tótaradácson a fővárosi lapok mai száma szerint meteor hullott le, amelyet a magyar nemzeti muzeum számára biztosítani kérek.

Pulszky Ferencz, nemzeti muzeumi igazgató.

A telegrammal aztán rögvst szólnak ereszt egy szolgát, a ki lóhalálában száguld a táviróhivatalra.

Vala pedig, a mi a tudós igazgatót erre a gyors cselekvésre ösztökélte, a pesti lapok valamennyijében megjelent egy hír, a melyben gyönyörűséges színekben le volt írva, mint hullott Torontál megye Tótaradác nevű községének kellős közepébe egy óriási meteor, csapott sikeitő robajjal a földbe, mint fakadt a támadt nyílásból valami osudatékony gyógyforrás, a melynek vizéről az egész vidék nyavalysa

viszanyerte egészségét s mint rohant végtére minderről hírt kapva egy élelmes angol (oh ezek az ördögös angliusok) s építettet a forrás körül óriási pénzen roppant komforttal berendezett kurszalont, szállodákat, a miket csapatostul látogat messze vidék betege.

Sörényes Pulszky Ferencz elandalodva merült az érdekes természeti tüneményről hírt adó ujságokba, majd türelmetlenül leste másnap a postát, a mely megnyugtassa, hogy a „kinca” a nemzeti muzeum számára „biztosítva” legyen.

Mikor aztán végig futott elhomályosodó szemével Torontálmezei alispánjának hivatalos átiratán, a mely szerint „a kérdéses meteoroknek, közetkésésképpen a gyógyforrásnak, angliusnak, szállodáknak, kurszalonnak semmi alapja sincs”, mondhatatlan mérgében felszisszenve imígyen dörmögött a derék igazgató:

Anglus, meteor, Blamási, hosszú orr!

II.

S 1894. július 3-án, tehát egy lustrummal később bombagyártókról, lovrini pokolgépről, anarkista merényletekről, vaskapui, aninai, reziczi munkások mozgolódásáról, külfölddel is összeköttetésben álló szocialista szövetkezetről regélnek szeretetreméltó szegedi kollegáink s rögtön drótra tett „eredeti telegrammaik nyomán nem kevésbé szeretetreméltó fővárosi laptársaink.

De szörnyűséges dolgok történtek is ám, „különösen Délmagyarországon, hol” — mint laptársaink állítják — „a munkásmozgalmak mindig nagyobbodó arányokat öltenek!”

Ime most is olyan „merénylet történt, mely remegésbe hozta nemcsak Lovrin, hanem egész Torontálmezei közönségét”. Glass Mihály lovrini nagy birtokosnak kastélyába aninai, reziczi és stájerdorfi bányászok által az anarkia számára megnyert munkások égő bombát helyeztek el (irtózat!) Egy urasági hajdu vette észre a füstölő (!) pokolgépet (irgalom atyja, ne hagyj el!) s csakhamar az egész község aprajánagyja verődött össze a mindig kisebbedő (!) (sacrébleu! kalapot le a bator lovriniak előtt!) kanóc köré, amely egyszerre nagyot sercent és szerencsére kialudt. Nagyon be volt szorítva a bomba nyílásánál és a robbanó anyag közelében levegő hiányában (persze a kíváncsi lovriniak raja elzárta az ambiciózus kanóc elől a levegőt) kialudt. Egyik laptársunkat a „lovrini bomba merénylet” plane a következő szocialpolitikai ömlengésre csábítja:

„Az idegen munkások által kiadott igazgató jelszavak utóbbi időben termékeny talajra találtak nemcsak az iparvállalatoknál dolgozó, tehát mozgékonyabb, hevesebb vérmérséklettel bíró munkásoknál, hanem a nagy magyar alföld konzervatív, kényelmes és a legnagyobb mértékben flegmatikus földműves osztályainál is, de ezeknek mozgalmára már az egyedek természetében rejlő vonásoknál fogva nem oly veszedelmes, mint a munkások külföldiekkel szaturált proletárjai; mert ezeknél a szocialisztikus, kommunisztikus és anarchikus elvek oly csodálatos kaoszban forrognak, hogy azáltal indítatva a legelvetemültebb tettekbe ragadtatják magukat”.

Nem úgy, az égre nem, tisztelt laptársaink! Félre az anarkia, pokolgép, füstölő kanóc, ambiciózus vidéki levelező által falra festett rémképeivel! Kastély, nagybirtokos, bomba és kartács, hess! Az uborka-idény sok mindent kiment, meteorokat, gyógyforrásokat, elmés angliusokat tehet életképesé, de mindettől a teljesen nyugodt közvélemény felabajgatásáig még nagyon nagy az ugrás. Ne irigyeljék Frankhon „eseményeit, hanem vegyék az uborkaidény híreit cum grano salis, miként azt mi tettük, akik lemondunk a riasztó alarmhir kommentálásának kétes dicsőségéről és hiteles adatokat kerestünk Ime itt vannak:

Lovrin urbéresei bírói uton visszaperelték volt a község nevében állott, de voltaképp az ő tulajdonukat képező közlegelőt és maguk közt felosztva, heréskerteket alkottak belőle. Azóta a község hazas zselérei legeio hiányában szükkölnének s ennek következtében egyre szegényednek s mert szegényedésük okát az urbéresekben keresik, kiolthatatlan gyűlölettel vannak irántuk. A község lakossága ezekhez az állapotokhoz képest két pártra is oszlott: az egyik az urbéres beati possidentes-é: az ugynevezett Bauer-ek pártja, a második: a szegényedő házas zseléreké: a Kleinhäusler-ek pártja. Az egymással folyton legélesebb torzalkodásban élő két párt közt oly magas fokot ért el a kölcsönös gyűlölet és partosság, hogy ha a Bauer-ek jobbpártiak, a Kleinhäusler-ek bizonyára a balpárthoz szegődnek, viszont, ha a Bauer-ek egy választás előestéjén a balpárthoz csapnak, a Kleinhäusler-ek bizonyára a jobbpártot boldogítanak. Ilyen körülmények közt a surlódások nagyon gyakoriak a két pártbeliek közt és kölcsönös fenyegetések sem tartoznak a ritkaságok közé.

Glass Mihály vagyonos földesgazda, a Bauer-ek elismert vezetője lévén, bizony nem áll valami különös kegyben az ellenpártnál. Sok-

— Büszke leszek rá, ha megöleti magát oly név becsületéért, mely az enyém is lesz.

Ebben a pillanatban miss Mawd nagyszerű volt és James ezt elismerte.

— Ön egy csodálatos asszony, Mawd, — szolt.

— Mit nem teszünk meg felebarátunk kedvéért, — szolt szerényen, elháritva magáról minden dicséretet.

— Mégis csak vannak még dicső nők a világon!

Midőn egy negyedóra múlva atyja, Miss Mawd szobájába lépett, James már elment volt.

— Holnapután férjhez megyek atyám. Kötelességemnek tartom, hogy ezt veled közöljem.

— Ugy? holnapután? s kibez?

— James Rodgershez, a „Tárogató” tól.

— James Rodgershez? És nem tudtál jobbat találni?

— Nem, tartoztam vele neki. Ő számított rám.

S ezzel az ügy el volt intézve. Két nappal később volt az esküvő. Mint tanuk szerepeit Archibald Doodle ezredes és O'Brien kapitány. Tíz perczrel később már Fred Ridgersnél voltak.

— Uram, — szolt Doodle ezredes — az arány most egyforma. Ezennel áthozom önnek a bizonyítványt, hogy mr. James Rodgers, Mawd Plumbers hajadonnal házasságra lépett. Az esküvő, mint meggyőződhetik, egy negyed óra előtt volt jelenlétünkben.

— Pompás! — szolt Fred, udvarias megbajtással átadván az ezredesnek a házasságlevelet — és mint az előtt, kész vagyok eljárásom következményeit...

— Minden tekintetben mint férfi és gentleman viselni — egészítette ki O'Brien kapitány előzékenyen.

— Ugy van, mind férfi és gentleman viselni — ismételte Fred lekötözött mosolylyal — de fájdalom, az arány nem egyforma. Az urakkal ugyanis azt az örvendetes hírt kell közölnöm, hogy feleségem tegnap egy egészséges fiúcskával lebetegedett. Kötelességem most azt

követelni, hogy mint atya fentartsam magam a gyermekért. — Ha Rodgers ur meghal, csak özvegyet hagy hátra, én azonban, uraim, árvát is ezt egy lelkiismeretes embernek nem szabad megtennie. Ez az én álláspontom.

A két ur teljesen osztozott ebben az álláspontban.

— Ördögbe! — szolt mr. Rodgers, midőn a választ megtudta — meddig tarthat az, míg gyermekeim lesz.

— Mindenesetre egy pár napig — vélekedett O'Brien kapitány, a ki az ilyen dolgokban nem volt nagyon jártas.

— Hónapokig, ember, hónapokig! talán éveig is! S addig bosszúlatlanul maradjak?

De mit lehetett tenni! Utóvégre is kénytelenek voltak belenyugodni a dologba. S aztán hisz az idő mulik.

S így egy szép napon Doodle ezredes és O'Brien kapitányt ismét Fred Ridgersnél látjuk.

— Uram — szolt az ezredes — nézze, — és ezzel egy ívet nyújtott oda Frednek.

— Mi ez?

— Tessék elolvasni.

— Kérem, örömmel.

Felbontotta az ívet és elolvasta.

— Helyes, de mit jelentsen ez?

— A mint láthatja, ez mr. James Rodgersnek és törvényes neje, Mrs. Mawd Rodgers, szül. Plumbers fiának keresztlevele. Az arány tehát egyforma...

— És e párbajnak most többé semmi sem áll utjában — fakadt ki O'Brien kapitány, a kinek a dolog már nagyon hosszú ideig tartott.

— Az urak tévednek, — szolt Fred. En ugyan, mint tudják...

— Kész vagyok stb. stb. Ezt már tudjuk, — szakította félbe O'Brien türelmetlenül a szót. — Tehát csak arról van szó, létezik-e megint egy skadály, van-e önnek ismét valamely „álláspontja” vagy hogy nevezi, avagy kész-e megverekedni.

— Nem, — szolt Fred rendíthetetlenül. — Ha megengedték volna, hogy magamat kibeszél-

jem, most már tudnák, hogy kész vagyok eljárásom minden következményeit, mint férfi és gentleman viselni, de hogy sohasem fogok beleegyezni, hogy két árvát, két neveletlen árvát, uraim, hagyjak hátra vigasztalhatatlan özvegyeknek, kivéve, ha az arány egyforma, s ellenteml ugyanily helyzetben volna.

— Ez az ön álláspontja? — vélekedett O'Brien kapitány.

— Ugy van, ez az én álláspontom.

— Tehát önnek két gyermeke van, mr. Ridgers? — kérdezte Doodle ezredes, rosszaló pillantást vetve a kapitányra.

— Kettő. Ném három nappal ezelőtt egészséges leánygyermekkel ajándékozott meg.

— Hisz ez vérlázító! — szolt James felháborodva, midőn megtudta a hírt. Hiszen ez megint eltart egy egész évig és végre is megint megelőz. Mit lehet itt tenni?

Persze, hogy itt nem sok tenni való volt. Legalább alig tehetett egyebet, mint hogy várjon.

Es várt. Türelmesen várt, s végre elérkezett az idő, midőn az ő házában is több volt egy ordító aprósággal. Ennek természetes következménye volt, hogy Doodle ezredes és O'Brien kapitány azonnal elindultak, hogy Fred Ridgerst fölkeressék. Hamar, „mert különben Ridgersné megelőz és sietve egy harmadik gyermekkel ajándékozta meg férjét”, szolt O'Brien, a ki attól felt, hogy a szép párbajt többé nem éri meg.

Fred Ridgers igen előzékenyen fogadta az urakat.

— Uram, — szolt — gondolom, miért jönnek. Azt hiszem, nem kell önöket biztosítanom, hogy kész vagyok eljárásom következményeit, mint férfi és gentleman viselni.

O'Brien kapitány egyet köpött, a mi Fred Ridgerst arra indította, hogy igen előzékeny módon köpölését toljon eléje. Aztán folytatta:

— Föltehetem, hogy Mr. Rodgers a föltelt teljesítette és hozzám hasonlóan egy második gyermeket is magának vall, különben aligha volnának itt, uraim.

szor kap fenyegető leveleket, amiknek azonban eddig sohasem voltak következményei.

Ezuttal dinamittöltény kíséretében tette le valamelyik pajkos suhancz a fenyegető levelet háza küszöbére. A patrout bizonyára valamelyik oláh kodrányostól (házalótól) kaparíthatta, akik vándorlásuk közben szerezheték azt. Az sem lehetetlen, hogy egy vasuti őrtől vásárolta a suhanczosny tervezője. Annyi bizonyos, hogy magánhoszubból tette, amit tett. Magát a tettest a csendőrség, amelyet a hatóság (laptársaink által jogosulatlanul közömbösnek hirdetett hatóság) kért fel nyomozásra, eddig nem tudta kipuhatólni. A „közömbösítés” nem folytatott egyáltalán nyomozást.

Ez a száraz tényállás: közte és a lapok által közölt kommentárok közt az összehasonlítást megtevé, könnyen rábukkan kiki, mi a riasztó hírekben a valótlán, a — meteor, amely úgy látszik pontosan lecsap negyedévre.

III.

És most türelmetlen kíváncsisággal nézünk 1898. július 3-ika elé, várva a legközelebbi égi csudát.

Cab.

HIREK.

Tájékoztató.

Julius 7. Fialat kereskedősegédek táncmulatsága.
Julius 8. A tiszai regatta-szövetség amateur versenye Szegeden.
Julius 16. Közigazgatási bizottság ülése.
Julius 26. A pancsovai-petrovoszelói vasut közg. bejárása.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van, nők részére kedden és pénteken délután.

— **A dandárparancsnok szemléje.** Sziget szentmiklósi Bakonyi Károly vezérőrnagy, a 45. honvéd gyalogdandár parancsnoka, tegnap este Nagybecskerekre érkezett, hogy az itt állomásozó honvédszázalaj felett szemlét tartson. A dandárparancsnok valószínűleg holnap estig időzik városunkban.

— **Papavatás.** Németh József püspök tegnap reggel 6 órakor Anton Miklós, Görlich Flóris, Müller Ede, Teffert Ferencz, Wünsche Gyula és Lévy Sándor főszentelt papnövendékeket alszerpapokká szentelte.

— **Gyermekek magyarosítása.** A Versecz és vidéke magyar nyelv terjesztő egyesület tudvalevőleg már 10 esztendeje működik közre abban, hogy a nagyobbára német, szerb és románajku Versecznek és vidékének magyarosodását hathatósan előmozdítsa. És erre a célra az egyesület a legalkalmasabb módszert választotta.

Az ezredes helybenhagyó bólintása meggyőzte őt, hogy gyanítása helyes volt.

— E szerint tehát többé semmi sem állana a párbaj útjában, — szolt Fred bizonyos ünneppel.

— Csakugyan? — kiáltott fel O'Brien kapitány nagy örömmel. — Csakugyan? akkor engedje meg, hogy megöleljem!

— Kérem, kapitány, engedje meg, hogy magam kibeszéljem. Azt mondtam, nem állana, de fájdalom, valami útjában áll.

O'Brien kapitány megtörve esett vissza karosszékeiben. Fred azonban ezzel nem törődve így folytatta:

— Az urakkal ugyanis azt a szomorú hirt kell közölnöm...

— Hogy nőm tegnap harmadik gyermekkel ajándékozott meg, nyögé O'Brien kapitány.

Nem. Azt a hirt kell közölnöm, hogy nőm ma gyermekágyban meghalt. Önök érthetőnek fogják találni, hogy ez mindent megváltoztat. Ha Rodgers ur meghal, gyermekeinek megmarad az anyjuk. De ha én halok meg, akkor... akkor, uraim... akkor gyermekeim... anyátlanul... és apátlanul maradnak, — és szegény ember zokogva rejtette el arcát zsebkendőjébe, melybe zajosán kifujta az orrát.

— Önök be fogják látni, hogy gazság volna, ha gyermekeimet ennek ki akarnám tenni, — folytatta, midőn új erőt merített. — Tehát nem verekedhetem meg, ha csak az arány egyforma volna. Vagyis...

— Ez az én álláspontom! — nyögé a kapitány.

— Ezt akartam önöknek elmondani, — végezte szavait Fred, megsemmisítő pillantást vetve O'Brienre.

A két segéd fejcsóválva közölte mr. Rodgerssal a küldetés eredményét.

Most már felhagyok a párbaj eszméjével, — szolt Rodgers. Annak a ficzkónak tulságos szerencséje van: most még a felesége is meghal.

totta akkor, mikor a magyarosítást a kis gyermekeken kezdte meg, közvetítőjeül és istápolójául csapván fel annak a patriarkális szokásnak, hogy az idegen ajku csemetéket elvitte jó magyar vidékre eserébe, magyar szót tanulni. Az egyesület azóta már hathatós pártolásra akadt mind a hirlapirodalom, mind pedig a kormány részéről s így ma sokkal könnyebben tehet eleget nemzeties irányu intenczióinak, mint bármikor annak előtte. Az egyesület most közteszi, hogy a cseregyermek elhelyezése ügyében az érdekeltek Seemayer Károly ügyvéd, egyleti elnök-höz, vagy, Perjéssy Lajos állami főreáliskolai tanár, egyleti titkárhoz forduljanak.

— **Eljegyzés.** Spiritza Imre billédi tanító eljegyezte Weszely Emma k. a. t., a billédi népiskola kedves és művelt tanítónőjét.

— **Haramia-világ.** Vakmerő rablóbanda üzte tegnapelőtt éjjel napvilágot kerülő mester-ségét Lazarovits Áron beregszói földbir-tokos kastélyában. A rablók, kik szám szerint hárman voltak és már előzőleg is több betörést és rablást követtek el, tudva, hogy a kastély ura családjával együtt távol van, éjnek idején behatoltak a kastélyba, felfeszítették a szekrényeket s a mit csak találhattak, csomóba kötötték. A tisztességes munkában a kastély egyik alkalmazottja által értesített csendőrök megjele-nése akadályozta meg, kiknek közölgésre a künn felállított kémszem figyelmeztette őket. A vész-jelre az ablakon át szöktek meg, több lövést irányítva üldözőikre. A lövésekkel a csendőrök sem maradtak adósok, mind amellett sikerült a betörőknek az éj sötétsége által támogatva, elillanni, miután az összes lopott tárgyakat és corpus delictiként egy kerek pórkalapot a tett helyén hagytak. A csendőrség a legnagyobb erélylyel folytatja a nyomozást és már egy gya-nus egyént le is tartóztatott. Valószínű, hogy a rablók Versecznek vették útjukat, a hová Simon őrsparancsnok, ki a nyomozást vezeti, ma követte őket.

— **Pancsova és a regatta verseny.** Vasárnap esik meg a tiszai regattaszövetség ver-senye, melyre a pancsovaiak is neveztek. Tor-dai György pancsovai evezős egyleti elnök azonban most arról értesíti a szegedi egyesü-letet, hogy a pancsovaiak nem fognak részt-venni a vasárnapi versenyekben.

— **A nagyérdemű közönség becses figyelemét felhívjuk a Kovács Gedeon féle hely-beli egyik legtekintélyesebb, a modern igények és minden lehető kívánalmaknak teljesen meg-felelően berendezett confectio üzletre,** mely nálunk e szakban elsőként vezetete be a legszoli dabb kiszolgálás mellett a szabott árakat. Állandó gazdag raktára ezen üzlet a legújabb divatu női confectiók, kifogástalanul készített uri- és gyermekruhák, valamint nagy választéku bel- és külföldi gyártmányu mindenféle gyapju-szöveteknek. Méretszerinti megrendelések, nem különben egyruházati szállítmányok — úgy rendőrök, valamint tiszoltók és katonák részére — pontossággal fogantositatnak.

Táviratok.

Szeged Wekerlénél.

Budapest, jul. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) A szegediek küldöttsége tegnap adta át Wekerle miniszterelnöknek a diszpolgári oklevelet. A polgármester beszédére Wekerle hosszabban válaszolt, megköszönve a kitüntetést, amelyből új erőt merit a jövőre. Hangsúlyozta továbbá a miniszterelnök, hogy az országnak ereje főképen a polgárságban nyugszik, éppen ezért erős polgári osztályra van szükség.

A jövő évi költségvetés.

Budapest, július 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) A kormány végleg meg-állapította az államháztartás jövő évi költ-ségvetését, mely végeredményében meg-egyező a múlt évivel. A költségvetés szer-int a vasutépítésekre és kiállításokra szük-séges összegek a pénztári készletből fe-deztetnek.

A sikkasztó bankár öngyilkossága.

Budapest, jul. 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Lóry bankház tulajdo-nosát, ki nagyobb mennyiségű letétek elsikkasztása után megszökött volt, ma agyonlőve találták a Zugligetben.

Bombafelet Bécsben.

Budapest, július 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják, hogy ott ma nagy rémületet keltett egy talált bomba, melynek fölszerelése ugyan-olyan, a minő a francia anarchistákéi. A rendőrség legszigorubb nyomozása eddig eredményre nem vezetett.

Egy osztrák költő halála.

Budapest, július 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják, hogy Paoli Betty, (családi nevén: Glück Erzsébet) kiváló osztrák költőnő 82 éves korában meghalt. Az elhunyt, kinek atyja magyar orvos volt, 1815. decz. 30-án született Bécsben, 1843—48-ig Schwarzenberg hercegnő társalko-dónője volt. Számos költeménykötetet és egyéb prózában irt munkát tett köz.

Nyiltér.*)

Minden külön tudósítás nélkül ajánljuk magunkat rokonaink és ismerőseinknek

Leopold Etelka
Török-Becse.

Steiner Ferencz
Elemer,
mint jegyesek.

REGÉNY-CSARNOK.

BOSSZUBÓL.

Olasz regény. Irta: Cordelia.

A „Torontál” számára fordította: Gyérke.
(Folytatás.)

Csengettyű-hang futott végig a vén palota terméin. Ajtók nyitogatása, ruhasugása, mor-mogás hangzott fel; Renata föleszmélt elmélke-déséből, ajkaira mosolyt erőltetett és Emilia nagynéni Belfiore márkiné elébe sietett, a ki éppen akkor lépett be férjével, egy ötvenven-tul levő, élénk, száraz kis emberrel és Eliza nevű leányával, egy magas, sovány, átlátszó bőrű, epedő tekintetű kisasszonnyal.

— Konrad később jön, — mondá a márkiné, Renatát átölelve, — kávéházba ment, hogy egyet-mást megtudjon az ujonnan érkezettekéről.

— Kik azok az ujonnan érkezettek? — Kérdé Renata.

— Hogyan, hát még nem tudod? De ugyan melyik világban is élsz te? Szomszédaink-ról van szó, azokról, akik megvették a Lucchin-fele palotát.

— Igen? Nem hallottam róluk semmit, olyan visszavonultan élek. Kik azok az idegenek? Beszélj róluk valamit.

Ezzel leült unokanővére mellé, a márkiné előkereste táskájából a kézimunkáját, Landucci gróf pedig leült sógorával a játékasztalhoz kártyázni.

De mielőtt Belfiore márki letelepedett volna játszani, beszélgetett előbb a hölgyekkel; elme-sélte, hogy mi újságot hallott a Lucchini-palotá-ról és új birtokosairól.

— A palota, — ugymond, — nem is úgy néz ki, mint azelőtt; az én szobámból jól át lehet hozzájuk látni. Mindent kijavítottak, átigazi-tattak, újra festettek. Mondhatom, csodát művel-tek azok az idegenek. És ha meggondoljuk, hogy az egész környéken senki sem tudta meg-venni azt a történelmi nevezetességű palotát és idegenek kezére került! Szégyen gyalázat! Ha nekem lett volna egy kis heverő pénzem...

— Vagyis egypár millió! — kiáltott közbe Landucci gróf, — tömérdek pénz kell, nagy műizlés, történelmi ismeretek és annyi egyéb szép tulajdonság kell ahhoz, hogy egy olyan palotát úgy átalakítsunk, a hogy kell. Fogadni mernék, hogy elhibázták.

A társalgást Arnaldi báróné belépése sza-kitotta félbe, három leányával. Landucciék közeli rokona.

— Julia is elakart jönni, — mondá a báróné, mintegy mentegőzve négyőjük bero-hanása miatt.

— Unatkozom otthon egyedül, — mondá Julia, egy hosszú termetű, de annál rövidebb szoknyás leány; a mellett úgy fésülködött, mintha kis gyermek lenne, pedig nagyon kifejldött hajadont árultak el arcvonásai. — Utóvégre sem vagyok babácska, — folytatá, — elmultam tizennyolczéves...

(Folytatás következik.)

